

Konference k vědecké práci v armádě

Průběh konference o vědecké práci v armádě

Plukovník Josef Průša

Ve dnech 2.—5. května 1962 proběhla celoarmádní konference k otázkám dalšího rozvoje vědecké práce v Československé lidové armádě.

Jednání konference bylo vyvrcholením celoročních příprav širokých kolektivů našich vědeckých pracovníků a velitelských a řídicích orgánů naší armády, zaměřených k splnění cílů konference, vytyčených ministrem národní obrany: „V souladu s usneseními a opatřeními naší strany a vlády rozpracovat, projednat a navrhnout velení armády opatření k zabezpečení dalšího rozvoje vědecké práce v armádě a položit základ pro plánovitě řešení vědeckých úkolů, v souladu se současnými i perspektivními potřebami naší armády.“

Celkové vyhodnocení a hluboký rozbor současného stavu vědecké práce v naší armádě, široká diskuse, při níž svou vysoce aktivní úlohu splnil i náš odborný vojenský tisk, a zejména i Vojenská mysl, umožnila rozpracovat hodnotné podkladové materiály pro vlastní jednání konference a usměrnit ji tak na nejzávažnější problémy v rámci vytyčeného celkového cíle konference.

Proto naše konference mohla být vysloveně pracovní; její průběh i její závěry byly zhodnoceny v závěrečném vystoupení soudruha ministra jako závažný, konstruktivní přínos pro další rozvoj vědecké práce v Československé lidové armádě.

Před celkovým zpracováním základních materiálů konference, všech písemných připomínek, jež sekretariátu konference došly a hlavně pak i všech připomínek a námětů z diskuse konference, považujeme za správné informovat již dnes čtenáře Vojenské mysli o několika základních otázkách konference.

První z nich — ujasnění a vymezení místa, možnosti a povinnosti naší armády v oblasti vědeckovýzkumné práce v rámci veškeré socialistické vojenské vědy — vy-

jímáme z úvodního projevu ministra národní obrany.

Naše armáda je pevnou součástí spojitých sil socialistického tábora; vedoucí politikou a ekonomickou silou tohoto tábora je SSSR; pilířem obranného systému států Varšavské dohody jsou sovětské ozbrojené síly a naše armáda plní v tomto systému sice důležitý, ale přeci jen dílčí úkol, úměrný našim možnostem.

Jedině SSSR disponuje všemi prostředky k vedení soudobého ozbrojeného zápasu, nukleárními hlavicemi a jejich raketovými nosiči a zejména i globálními raketami; proto také jedině SSSR může poskytnout svým vědeckovýzkumným kádram všichni podklady, potřebné pro vědecké rozpracování teorie a zásadních strategických koncepcí globální války dvou protichůdných politickoekonomických soustav současného světa.

V rámci těchto koncepcí pak jsou před naší armádou postaveny jasné, operačně strategické požadavky, a proto také jedině v rámci těchto koncepcí je možné uplatnit celou vědeckovýzkumnou kapacitu našich ozbrojených sil. Kapacitu naší vědeckovýzkumné základny nesmíme rozptylovat a bezvýsledně utápět ve vymyšlených nepodložených strategických fantaziích. Naopak musíme všechny své síly soustředit na vědecké rozpracování vytyčených nám úkolů, na vyřešení s nimi spjatých problémů, které nikdo jiný za nás řešit nebude.

Diskuse plně potvrdila další zásadní požadavek, vytyčený v přípravných materiálech, aby se vojenskovědecká práce stala usměrňujícím činitelem veškeré vědecké práce v naší armádě. Při celkovém hodnocení dosavadních výsledků vědecké práce v armádě bylo konstatováno, že sice v minulých letech na úseku vojenskovědecké práce naší vědecké pracovníci dosáhli některých úspěchů, že však celku naše vojenskovědecká práce nedokázala se probo-

jovat svými výsledky do čela vědecké činnosti v naší armádě. Proto také dosud nebyla s to, ovlivňovat vytýčování úkolů ostatním oborům vědecké práce v armádě a nemohla dost účinně pomáhat usměrňovat je na problematiku, jejíž úspěšné řešení má závažný dopad na celkovou bojovschopnost našich ozbrojených sil.

U žádného oboru vědecké práce v naší armádě se neobejdeme bez nutnosti řešit závažné styčné problémy vojenskovoedec-kou prací. Vždyť již při dalším vytýčování úkolů ostatním vědním oborům vědecké práce v armádě jsou hlavním východiskem k určení tematiky i koncepce výzkumu nejčastěji právě správné perspektivní pohledy vojenské vědy.

Zejména technický výzkum musí být bezprostředně usměrňován výsledky vojenskovoedec-ké práce. Jedině správné vojenskovoedec-ké vyhodnocení perspektivy vývoje, např. palebné síly jako zdroje ničení, a zejména pak správné vědecké vyvození důsledků tohoto vývoje na celkové pojetí operací a boje může závažně usměrnit technický vývoj např. hlavních dělostřeleckých prostředků. Jedině vojenskovoedec-ké propracování závažných pro nás základních sovětských koncepcí na naše podmínky, na naše úkoly a možnosti, může dát vedení armády potřebné podklady pro jejich odpovídající velitelská rozhodnutí.

Materiály konference správně zdůrazňují a diskuse též plně potvrdila, že je bezpodmínečně nutné, aby operativní řešení velitelských a řídicích orgánů byla trvale zabezpečována soustavným sledováním a rozborům nejzávažnější problematiky soudobého ozbrojeného boje. V každém případě k závažnému rozhodnutí musí být k dispozici potřebné vojenskovoedec-ké zpracované a zdůvodněné podklady. Jedině tak je možno vyvarovat se subjektivních návrhů a řešení, jež ne vždy jsou v souladu s objektivním stavem a objektivní vývojovou tendencí řešeného problému.

V této souvislosti chceme podtrhnout nutnost řešit další závažný problém, jež byl rozebrán v podkladových materiálech konference a který byl i v průběhu konference živě diskutován. Vědeckovýzkumná základna v naší armádě ve svém souhrnu v podstatě umožňuje další perspektivní rozvoj většiny oborů vědecké práce v armádě. Je-li však dnes méně než 2 % vědeckých pracovníků z celkového počtu tabulkových funkčních míst je vcelku jen logickým důsledkem, že vojenskovoedec-ké práce v naší armádě není na potřebné úrovni.

Proto byl vytyčen požadavek, aby pro vojenskovoedec-kou práci byl tabulkově do-plánován minimální počet funkčních míst vědeckých pracovníků a uvedené procento dosáhlo 10.

Je správný též závěr naší konference, že naše vysoké vojenské školy a v oboru vojenskovoedec-ké práce zejména VA AZ se musí stát centry vědecké práce v našich ozbrojených silách. Vytýčují-li však přípravné materiály konference zásadu, aby 10 % našich tabulkově systemizovaných vědeckých pracovníků v různých armádních vědeckovýzkumných institucích pracovalo v oboru vojenskovoedec-ké práce, vyslovují jistě jen minimalistický požadavek. Tento požadavek by měl být realizován co nejdříve, má-li se vojenskovoedec-ké práce postupně propracovat (nikoli snad nadekretová-ním, ale svými výsledky), na přední místo v životě naší armády, jež z důvodů dalšího zvyšování bojovschopnosti našich ozbrojených sil zaujmout musí!

Je třeba pečlivě zvážit požadavky na za-řazení vědeckých pracovníků. Zda vřadit podle názorů příslušníků VA AZ všech 10 % tabulkově vyčleněných vědeckých pracovníků (v oboru vojenskovoedec-ké práce a analogicky i v ostatních vědních oborech) do kateder VA AZ, nebo zda mají podle diskusních příspěvků jiných soudruhů — zejména techniků — vytvářet dočasné speciální vědeckovýzkumné kolektivy a pracoviště, zejména k řešení kombinovaných úkolů, jež se naprosto vymykají z rozsahu vědecké problematiky, řešitelné kteroukoli katedrou naší vysoké školy.

Na konferenci byly diskutovány také otázky komplexního pojetí výhledového plánu veškeré vědecké práce v našich ozbrojených silách. Z diskuse vyplynul jednoznačný souhlas účastníků konference se zásadou komplexního výhledového plánování vědecké práce v armádě.

Současné vytýčení komplexních úkolů vědecké práce v armádě vychází z požadavku zabezpečit soustavný vědecký výzkum v základních oborech, odvětvích vojenského umění: ve strategii, operačním umění a taktice. Stanoví proto komplexní úkoly, které mají soustavně vědecky rozpracovávat:

- hlavní problémy zvyšování obrany-schopnosti naší republiky;
- problematiku dalšího zkvalitňování operační připravenosti našich ozbrojených sil;
- otázky bojové pohotovosti a bojové přípravy našich vojsk.

K těmto třem základním komplexním úkolům našeho výhledového plánu přistu-

puje čtvrtý základní úkol, stranickopolitického charakteru, který má soustavně vědecky rozpracovávat:

— *leninské principy ve výstavbě Československé lidové armády a problematiky vojenské politiky KSČ.*

Vědecké kolektivy musí otázky těchto čtyř komplexních úkolů výhledového plánu trvale sledovat, studovat a rozpracovávat v jejich všestranném vývojovém výhledu. Těmto čtyřem komplexním úkolům musí odpovídat i organizačně čtyři základní střediska vědeckovýzkumné práce v Československé lidové armádě:

- zvláštní vědecké pracoviště generálního štábu ČSLA pro otázky obranyschopnosti našeho státu;
- katedry a speciální vědecká pracoviště Vojenské akademie AZ v Brně pro otázky operační připravenosti našich vojsk;
- vědecko-pedagogické kádry Vyššího vojenského učiliště Otakara Jaroše a ostatních odborných učilišť (druhů vojsk);
- katedry a speciální vědecká pracoviště Vojenské politické akademie KG v Praze — pro řešení stranickopolitické vojenské problematiky.

V rámci těchto čtyř základních komplexních úkolů byly by vytyčeny a sladěny úkoly všech vědních oborů vědecké práce v armádě a v uvedených čtyřech základních vědeckovýzkumných střediscích zapojena do vědeckovýzkumné práce i celá

kapacita naší vojenské vědeckovýzkumné základny.

Ovšem jak z připravených materiálů ke konferenci, tak z komplexních úkolů vytyčených soudruhem ministrem je zřejmé, že může z nich postupně vyplynout řada složitých úkolů, jež jsou společné několika, nebo i všem čtyřem základním komplexním úkolům. Diskuse též plně potvrdila nutnost počítat s takovými úkoly (byť i třeba časově omezenými), jež budou řešit komplex otázek, spjatých s určitým problémem, jako např.:

- ochrana a obrana proti ZHN;
- velení vojskům v podmínkách soudobého ozbrojeného boje;
- všestranné studium a vědecké vyhodnocování našeho potenciálního nepřítele apod.

K řešení takových úkolů (zařazených do výhledového plánu vědecké práce jako další komplexní úkoly), budou pak vytvářeny příslušné kolektivní orgány (kolegia komplexních úkolů a řady stěžejních úkolů a podobně) a na potřebnou dobu vydělována potřebná kapacita naší vědeckovýzkumné základny, ať již v rámci kateder, nebo vytvářením dočasných vědeckovýzkumných kolektivů.

Tolik k některým důležitým otázkám naší konference. S diskusními materiály a závěry konference seznámíme naše čtenáře v potřebném rozsahu v příštím čísle Vojenské mysli.